

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BONDÖFJÄRDEN

Detta dokument är en bilaga till länsstyrelsens beslut 2007-08-03 om utvidgning av naturreservatet Bondöfjärden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM PLANEN	2
1.2 UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION	2
2. RESERVATETS SYFTE.....	2
3. UPPGIFTER OM RESERVATET	3
4. BESKRIVNING AV RESERVATET	4
5. SKÖTSELOMRÅDEN.....	7
5.1 NATUR	7
5.1.1 JÄVREHOLMEN ZON A- SKOGSBRUK FÖRBJUDET	7
5.1.2 JÄVREHOLMEN ZON B – ANPASSAT SKOGSBRUK.....	8
5.1.3 STRANDMILJÖER OCH VÅTMARKER.....	8
5.1.4 VATTENOMRÅDE OCH HAVSBOTTEN.....	9
5.2 KULTUR	9
5.3 FRILUFTSLIV	10
5.3.1 INFORMATION	10
5.3.2 LEDER	11
5.3.4 ANLÄGGNINGAR.....	11
5.4 GRÄNSER.....	12
6. RIKTLINJER FÖR SPONTANA BRÄNDER I RESERVATET	12
7. LITTERATUR.....	12
8. SAMMANFATTNING AV LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER	13
9. SAMMANFATTNING AV PRIORITERADE ENGÅNGSINSATSER	14

BILAGOR

- A. Översiktskarta Bondöfjärden
- B. Information
- C. Delområden Jävreholmen
- D. Detaljkarta Stenskär

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

1. ALLMÄNT OM PLANEN

Denna skötselplan anger riktlinjerna och målen för skötseln av **naturreservatet Bondöfjärden**. Vid skötseln skall förutom reservatsföreskrifterna andra aktuella regelverk och riktlinjer beaktas.

Naturreservatet ingår även i det europeiska nätverket för bevarande av biologisk mångfald, Natura 2000 (SE0820629, SE0820003), vilket innebär ett nationellt ansvar att upprätthålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som finns inrapporterade inom området. Det är viktigt att känna till att det kommer att finnas en särskild bevarandeplan för detta Natura 2000-området.

Delar av reservatet är av stort intresse för friluftslivet och det finns även en del anläggningar för friluftslivets behov i reservatet.

Reservatets avgränsning framgår av Bilaga A. Bilaga B redovisar var informationsskyltar och anläggningar är placerade samt ledernas sträckning. Jävreholmen har i reservatsbeslutet delats in i två zoner med avseende på skogsbruk som redovisas på Bilaga C.

1.2 UPPFÖLJNING OCH DOKUMENTATION

- Denna skötselplan skall ses över inom 10 år. Om det då anses nödvändigt skall planen med dess ingående skötselmål revideras.
- Skötselåtgärder och mål under punkt 5.3 Friluftsliv skall årligen följas upp av länsstyrelsen tillsammans med skötselansvarig.
- Skötselansvarig ska årligen lämna en kortfattad skötselrapport till länsstyrelsen. Rapporten skall redovisa vilka skötselinsatser som gjorts, kostnader för dessa samt om behov av större åtgärder finns. Rapporten skall även redovisa om några uppenbara förändringar i naturtillståndet upptäckts vid besöken i reservatet.
- Akuta hot mot reservatets värden samt behov av akuta åtgärder skall meddelas till länsstyrelsen omgående.
- Eventuella brott mot reservatsföreskrifter skall anmälas till länsstyrelsen omgående.

2. RESERVATETS SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara ett skärgårdsområde med dess naturliga processer, successioner och därtill hörande flora och fauna. Områdets storslagna och opåverkade karaktär ska bevaras. Vidare ska reservatet bevara de typiska landformer och jordarter, vilka bildats och fortfarande bildas av vind- och vågverkan på de nya stränder som genom landhöjningen reser sig ur havet. Den biologiska mångfalden i reservatet ska bevaras och de olika naturtyperna ska få utvecklas naturligt. Reservatet syftar även till att bevara och stärka områdets naturskogs kvaliteter.

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

Reservatet ska även bevara områdets många fornlämnings- och kulturmiljöer. Inom ramen för dessa mål skall reservatet även ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv, ekoturism och vetenskaplig forskning.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Områdets orördhet bibehålls genom att exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Området sköts enligt fastställd skötselplan.

3. UPPGIFTER OM RESERVATET

Reservatets namn:	Naturreservatet Bondöfjärden		
Kommun:	Piteå		
Lägesbeskrivning:	10 km SO om Piteå.		
Fastigheter och ägare:	Bondön 1:1 (del av), Privat Jävreholmen 1:1, Piteå kommun Jävreholmen 2:1 (del av), Piteå kommun Högstböleskiftet 2:1 (del av), Piteå kommun Stenskäret 1:1, Piteå kommun Stenskäret 2:1 (del av), Piteå kommun Grundkallen 1:1, Staten genom Fastighetsverket Huvan 1:1, Staten genom Fastighetsverket Hällskäret 1:1, Staten genom Fastighetsverket Landskären 1:1, Staten genom Fastighetsverket Leskär 1:1, Staten genom Fastighetsverket Sandskären 1:1, Staten genom Fastighetsverket Lillhörön 1:1, Staten genom Fastighetsverket Storhörön 1:1, Staten genom Fastighetsverket Yttre Degerstensgrundet 1:1, Staten genom Fastighetsverket		
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Norrbottens län		
Areal:	9 221 ha		
Naturtyper:	Vatten	8 760 ha	
	Skogsklädd mark:	275 ha	
	Myr:	8 ha	
	Öppen mark:	178 ha	
Sameby:	Östra Kikkejaure sameby		
Natura 2000:	Stenskär SE0820003 Jävreholmen SE0820629		

Naturtyper enligt Natura 2000 framgår av länsstyrelsens bevarandeplan för området.

4. BESKRIVNING AV RESERVATET

Naturreservatet Bondöfjärden omfattar sedan tidigare de flesta av öarna i Bondöfjärden i Piteå skärgård. Detta beslut innebär att naturreservatet utvidgas till att även innefatta Jävreholmen samt naturreservatet Leskären. Bondöfjärden ingår även i det europeiska nätverket av skyddad natur, Natura 2000 (SE0820629, SE0820003).

Den geologiskt riksintressanta Piteälvssäsen som sträcker sig i sydostlig riktning utifrån Piteälvens mynningsområde utgör ett dominerande inslag i reservatet. Flera av åsens öar är välbesökta utflyktsmål på grund av den särpräglade naturen och de många fina badstränderna. Trots att skärgårdsområdet under mycket lång tid nyttjats av befolkningen uppvisar naturreservatet påtagligt låg påverkansgrad. Fritidshus finns endast på ett fåtal av öarna och större hamnanläggningar, muddringar och pirar saknas helt i området. De många fornlämningarna i området (labyrinter, tomtningar, kompassrosor, gistgårdar mm) ger en indikation på äldre tiders nyttjande. Genom åren har även fartyg och båtar förlist i området och det finns flera uppgifter om vrakplatser som ligger inom reservatet. Många av öarna i reservatet uppvisar ett myllrande fågelliv med arter som tobisgrissla, kustlabb, grågås, ejder samt stora kolonier av mås och trut. I reservatet finns även värdefulla naturskogsmiljöer, främst på Jävreholmen.

Den vackra ön **Stenskäret** på 110 ha är den sydligaste synliga utlöparen av Piteälvssäsen och avsattes som naturreservat 1979. Stenskar bjuder på sanddynbildningar, klapperstensfält, långsträckta sandstränder och är en av de mest besökta öarna i Norrbottens skärgård. Ön har formen av en yxa med ett tallbevuxet åscentrum eller "skaft" av isälvssediment riktad åt nordväst, avslutad av en svallgrus- och klappelrevel. Huvuddelen av ön är dock uppbyggd av svallad morän och svallsediment. Väster om åsen finns en lagunliknande naturhamn med en gästbrygga. För det rörliga friluftslivet finns anläggningar bl a vindskydd, grillplatser, torrtoaletter, vedförråd och soprum. I vikens västra del ligger ett gammalt fiskeläge med 12 boningshus, tillhörande fiskebodas och uthus. Stugorna används idag endast för fritidsändamål. Den äldsta stugan är från 1700-talet. När ön började nyttjas av fiskare är okänt men man vet att det under mitten av 1500-talet fanns ett större strömmingsfiskeläger på ön. På Stenskar finns många fornlämningar, bl a finns en ovanligt hög koncentration av labyrinter på ön. Floran på Stenskar är på grund av de torra och näringsfattiga markerna mycket artfattig. Fågellivet är däremot rikt med många häckande arter. Längs de grunda stränderna födosöker bl a större strandpipare, mosnäppa och roskarl. På öns öppna steniga marker trivs ängsbiplärka och stenskvätta, i strandbrinkar och sanddyner gräver backsvalor ut sina bon.

Närmast Stenskäret norrut ligger **Lill-** och **Storhörn** (4 respektive 7 ha) vilka har varit fågelskyddsområden sedan 1969. De höglänta, trädlösa klippgrunden är bl a mycket goda häckningslokaler för arter som tobisgrissla, mås och trut. Även häckande kustlabb har noterats på öarna.

Av de resterande öarna i Piteälvssäsen har **Stor-Sandskäret** (20 ha), **Lill-Sandskäret** (4,5 ha) samt **Huvan** (9,5 ha) högre topografi och är delvis klädda med tallskog. Öarna sluttar som regel brant ner mot stranden i nordvästra delen och har flackare topografi

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

mot den östra långsidan. Strandvallar av naket grus syns runt öarna och visar hur havet har svallat stränderna under landhöjningen. Dagens strandlinje är mer ursvallad längs västra långsidan och bär mer finmaterial längs östra långsidan. Vegetationen är således ofta frodigare på den östra med stundtals täta bestånd av framförallt strandråg, kruståtel, strandvial och rödsvingel. Vid Huvans nordvästra strand finns tre stycken fritidsstugor och på Sandskären visar fornlämningar i form av fiskelägen att öarna tidigare nyttjats av skärgårdsbefolkningen. Norr om Stor-Sandskåret ligger den låglänta och smala ön **Sandskärsgrundet** på 1 ha med en ursvallad, blockig ås centralt där det står några rönnar, en tall och ett sjömärke. **Klinten** som ligger strax sydost om Lill-Sandskåret omfattar 1,2 ha. Det är en låglänt och blockrik ö med en vegetation som domineras av strandråg och mjölkört och med en långt utsträckt revel åt nordväst. Klinten utgör en populär häckningsplats för fiskmås. **Tallskäret** (7 ha) som ligger strax väster om åsen i dess norra del utgör en höglänt ö av svallat isälvsediment. Ön kläs till stor del av gles tallskog med inslag av gran och kantas främst av blockstränder. Vid västra kortsidan utbreder sig ett sluttande blockfält och vid den norra udden har det bildats en mindre sandstrand.

I den inre delen av Bondöfjärden ligger den lilla höglänta ön **Hällskäret** på 4 ha samt det intilliggande **Hällskärsgrundet** på 1 ha. Hällskäret består till övervägande del av hållmark men i den västra, högst belägna delen står en talldominerad naturskog med inslag av björk och gran. Marken är storblockig och vegetationen är omväxlande av lavristyp och blåbärstyp. Skogen är olikåldrig med flera grova och vidkroniga tallar samt en hel del döda och döende tallar och granar. Ett friskare parti domineras av löv och här står även en aspklon. Mot öster sluttar ön ned mot en block- och hållmark med enstaka björkar, granar och några ståliga tallar. Fältvegetationen är mager och domineras av kråkbär och odon, ibland avbruten av vackra hållkar med lysande vit ängsull. På Hällskäret finns även lämningar efter ett gammalt stenbrott.

Längre österut längs reservatets övre gräns ligger **Yttre Degerstensgrundet** med en storlek på 11 ha samt ett intilliggande grund på 1 ha. Yttre Degerstensgrundet är en låglänt sand- och grusrik holme som ligger avlångt utsträckt i öst-västlig riktning. Vid stranden på dess västra kortsida finns en stugtomt. Skogen på ön är ännu av yngre succession och utgörs mot den västra sidan av gles tallskog och mot den östra sidan av en klenare blandskog av tall, gran och björk med ett tätt buskskikt av rönn. Mellan de skogsklädda partierna finns stora öppna sand-, grus- och blockytor endast klädda med kråkbär eller lavar. Längre österut övergår skogen i en bård av lågväxta alar, björk- och videsnår och täta bestånd av havtorn och strandkvanne. Ön avslutas österut av en blockig revel med frodig vegetation. Ett tätt bälte av strandråg tillsammans med strandvial, fältmalört, mjölkört och kruståtel kantar den magra stranden längs södra långsidan. På norra sidan av ön finns en rikare strandäng och en strandskog med frodig undervegetation. På ön häckar bland annat grågås och dalripa.

Baljan (Storstensrevet) (0,3 ha) samt **Medgrundet** (2,0 ha) och **Medgrundsrevet** (0,3 ha) är obebyggda öar belägna längs reservatets nordostgräns. Söder om Stenskäret ligger den låglänta steniga ön **Grundkallen** på 2 ha. Grundkallen är omgiven av grunda och svårframkomliga vatten och på ön häckar trut, tärnor och mås.

Jävreholmen ligger strax väster om Stenskar och är med sina ca 275 ha den största ön i reservatet. Ön är med sina ca 25 m över havet en av de högsta och därmed också en av

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

de äldsta öarna i Piteå skärgård. De fornlämningar som hittats på ön (en husgrund samt tre tomtningar) visar också att ön under lång tid haft betydelse för skärgårdsbefolkningen. Jävreholmen är till skillnad från flertalet öar i reservatet helt skogsklädd och till övervägande del uppbyggd av hållmarker och morän. Från de stora hållmarkerna i västra delen av ön har man en mycket vacker utsikt över stora delar av skärgården. Området är tillsammans med det vackra sanddynområdet Storsanden på västra sidan av ön ett omtyckt utflyktsmål för båtfolket.

Skogarna på Jävreholmen uppvisar tydliga spår av skogsbrand, vilket är ovanligt bland skärgårdsskogar i denna del av länet. Brandens framfart har bl a resulterat i ett förhållandevis stort inslag av säl och asp i vissa bestånd. På hållmarkerna syns även svedda tallågor och det förekommer även en del brandljud i levande tallöverståndare. Påverkansgraden varierar, och såväl naturskogsbestånd som planterade ungskogar förekommer på ön. Med anledning av detta har ön delats in i två delområden med olika föreskrifter vad gäller skogsbruk. Zonindelningen framgår av Bilaga 4.

I de naturskogartade bestånden är tillgången på död ved speciellt i strandnära partier mycket god, vilket tillsammans med ett stort inslag av asp och säl resulterat i förekomst av en rad naturskogsarter. Bland dessa märks bl a lappticka, rosenticka, ullticka, kött-ticka, doftskinn, doftticka, småflikig brosklav, späd brosklav, hjälmrosettlav och mycket rikligt av skinnlav. Bland intressanta fågelarter som förekommer i området märks bl a spillkråka, tretåig hackspett, duvhök och fiskgjuse.

I reservatets västra del ligger öarna **Stor-Leskäret** på 14 ha samt **Lill-Leskäret** på 3 ha. Öarna är sedan 1997 skyddade som naturreservat och hyser stora värden för såväl naturvärden som det rörliga friluftslivet. Stor-Leskäret är en vacker, variationsrik ö som är kraftigt påverkad av havets svallning. Endast en stugtomt finns på ön, belägen vid den nordvästra stranden. Södra delen av ön har en öppen karaktär med opåverkade strandvallar samt block- och hållmark som i de högsta delarna höjer sig ca 10 m ö h. Här växer gles, talldominerad skog med inslag av granar och björkar över en fältvegetation av blåbär, lingon och kråkbär. Träden är mestadels av klena dimensioner men enstaka grövre tallar förekommer. I de fattigaste partierna består vegetationen av björkbuskar i klippskrevor. Öns centrala och norra del är lägre och utgörs till en del av svallat grusmaterial som bildar tydliga vallar. Området är bevuxet med frisk tallskog som fläckvis är gles på grund av det magra underlaget. Här och var finns inslag av grova, gamla tallar. Längst mot norr står ett smalare stråk med resliga granar innanför en välutvecklad strandskog av gråal och rönn.

Runt hela Stor-Leskäret finns magra klapperstränder, förutom i sydost där hållarna når ända ut i havet. På den östra stranden ligger en hel del stora block och bland dessa står en gles vegetation av strandråg, strandglim av strandvial.

Lill-Leskäret är en grus- och blockrik ö med strandvallar och enstaka större björkar och tallar. En stor nyrenoverad fyr finns i sydöstra delen samt en liten lotsvaktarstuga.

Mer detaljerade biotopbeskrivningar för de öar som ingår i reservatet finns i Piteå kommuns inventeringsrapporter "Naturvärden i Piteå skärgård- Låga Kusten" (Jonsson 1997) samt "Naturvärden på Piteå kommuns marker" (Jonsson 1998). Utdrag från rapporterna finns som kopplade filer i VicNatur.

5. SKÖTSELOMRÅDEN

Reservatet har indelats i fyra skötselområden; Natur, Kultur, Friluftsliv och Gränser.

5.1 NATUR

En stor del av öarna i reservatet är ligger starkt exponerade för havets krafter. Öppna klapperstensfält, sandfält, ursvallade blockstränder och strandvallar av grus och sten vittnar om havets omilda behandling. Flera av öarna är trädlösa eller endast delvis skogsbevuxna.

De skogar som finns i reservatet utgörs till övervägande del av primära landhöjningsskogar och naturskogsmiljöer av olika slag. På flera av öarna har tidigare plockhuggning och vedtäkt medfört att tillgången på död ved är förhållandevis liten. Genom att områdena nu tillåts fri utveckling kommer mängden död ved och gamla, grova träd gradvis att öka. Denna utveckling kommer även på sikt medföra att öarnas naturskogsvärden stärks. Skogarna på Jävreholmen har i reservatsbeslutet delats in i två zoner med avseende på skogsbruk. Denna indelning framgår av Bilaga C.

Fågellivet är rikt på alla öarna som ingår i reservatet. Speciellt känsligt är fågellivet på öarna Lillhörön och Storhörön, som därför skyddas av landstigningsförbud under häckningstiden (1 maj – 31 juli).

Strandmiljöer och våtmarker som ingår i reservatet uppvisar en stor biotopvariation och har generellt en mycket låg påverkansgrad. Undervattensmiljöerna i reservatet i allt väsentligt fysiskt opåverkade av mänsklig aktivitet. Delar av reservatet kan dock anses utgöra recipient för utsläpp från bl a SCA's massafabrik i Munksund. Hur detta påverkat det marina livet i området är i dagsläget inte utrett.

Skötselområdet Natur har indelats i fyra delområden:

1. Jävreholmen zon A – skogsbruk förbjudet.
2. Jävreholmen zon B - anpassat skogsbruk
3. Strandmiljöer och våtmarker
4. Vattenområde och havsbotten

5.1.1 JÄVREHOLMEN ZON A- SKOGSBRUK FÖRBJUDET

Skogarna i zon A utgörs till största del av primära landhöjningssuccessioner eller naturskogsmiljöer av annat slag. Dessa klassas som *värdekärnor*. Även mellan bestånd som klassas som värdekärna varierar dock graden av påverkan från äldre skogsbruk. I vissa bestånd har ett större uttag av skog skett, vilket också medfört en minskning i t ex förekomsten av gamla överståndare och död ved. I zon A är skogsbruk förbjudet och skogarna ska tillåtas en fri utveckling. Detta innebär att mängden död ved och gamla träd kommer att öka med tiden. Denna naturliga utveckling medför även att naturvärdena i dessa bestånd kommer att öka ytterligare. I området ingår även vissa bestånd (utvecklingsmarker) som är mer påverkade av skogsbruk men som bedöms kunna utveckla höga naturvärden inom en relativt snar framtid om de tillåts fri

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

utveckling. I dessa bestånd har större stormfällningar de senaste åren bidragit till att höja områdets naturvärden.

Skötselmål

- Områdets naturvärden ska bevaras och växt och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselinsatser.

5.1.2 JÄVREHOLMEN ZON B – ANPASSAT SKOGSBRUK

Skogarna i zon B utgörs av ungskogsbestånd som avverkats under 1980-talet. I dessa bestånd är ett anpassat skogsbruk tillåtet i enlighet med reservatsbeslutet. I de bestånd som bedöms ha förutsättningar att utveckla lövvärden (bl a bestånd 86/58 R2) ska ett lövskogsinriktat skogsbruk bedrivas. Målet skall vara att dessa bestånd ska ha ett lövinslag av minst 30% vid slutavverkningsålder. I första hand ska asp, sälg, rönn och vårtbjörk gynnas. I andra bestånd som idag utgörs av rena tallungskogar tillåts mer traditionellt produktionsinriktat skogsbruk i enlighet med FSC-reglerna.

Skötselmål

- Naturvärdena på dessa marker ska öka. Målet är att de bestånd eller delar av bestånd som har förutsättning att utveckla lövvärden ska utvecklas i riktning mot lövrik skog.

Skötselåtgärder

- Behovet av aktiva skötselåtgärder är i skrivande stund inte helt klarlagt och bör därför undersökas närmare för att kunna tas i beaktande vid en eventuell revidering av skötselplanen.
- **Åtgärder för att begränsa betesskador**, t ex inhängning av lövrika ungskogar är ett exempel på möjliga skötselåtgärder i bestånd eller delar av bestånd som bedöms ha förutsättningar att utveckla lövvärden.

5.1.3 STRANDMILJÖER OCH VÅTMARKER

Stränder och våtmarker i reservatet har mycket höga naturvärden. Strandmiljöerna uppvisar stor biotopvariation och har generellt en mycket låg påverkansgrad.

Skötselmål

- Områdets naturvärden ska bevaras och växt och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.

Skötselåtgärder

- Inga aktiva skötselåtgärder

2007-08-03

Diarienummer
511-15078-00

RegDOS ID
NR2010908

5.1.4 VATTENOMRÅDE OCH HAVSBOTTEN

Undervattensmiljöerna i reservatet är i allt väsentligt fysisk opåverkade av mänsklig aktivitet. Målet är också att de ska förbli orörda och att naturliga processer ska tillåtas fortsätta.

Skötselmål

- Områdets naturvärden ska bevaras och växt och djurlivet skall tillåtas utvecklas fritt. Förändringar i naturtillståndet ska endast ske genom naturlig succession och naturliga processer.

Skötselåtgärder:

- Inga aktiva skötselåtgärder

5.2 KULTUR

I reservatet finns många fornlämningar som vittnar om områdets värde för tidigare jakt- och fiskekulturer. Särskilt många lämningar finns på Stenskär. Söder om den nuvarande bebyggelsen finns fornlämningar i form av en tomtning, gistgårdsrösen, labyrinter och kompassros. Labyrinterna på Stenskär är tydliga, välbevarade och förekommer i en för länet ovanligt hög koncentration. Den större av dem härrör från 1800-talet. Intill labyrinterna finns en minnessten över omkomna fiskare 1862. En annan ovanlig förekomst på ön är att en gistgård ligger tillsammans med en enstaka tomtning. När ön började nyttjas av fiskare är okänt men man vet att det under mitten av 1500-talet fanns ett större strömmingsfiskeläge på ön. Fiskeläget på Stenskär består idag av 12 stycken boningshus med fiskebodas och uthus. Äldsta huset är från 1700-talet och stugorna används endast för fritidsändamål. Mitt i byn finns en brunn med färskvatten.

Jävreholmen är en av de högsta öarna i Piteå skärgård, vilket även innebär att det är en av skärgårdens äldsta öar. På öns västra sida finns stora hållmarker och här finns också fornlämningar (en husgrund samt tre tomtningar) som vittnar om att ön under lång tid haft betydelse för skärgårdsbefolkningen. På Jävreholmens nordöstra sida finns även ett fiskeläge som ännu används av den enda återstående yrkesfiskaren i området.

Rester av gamla fiskelägestomter samt gistgårdsrösen finns även på Tallskäret, Lill-Sandskäret, Stor-Sandskäret samt Lill-Leskäret.

Skötselmål

- Målet är att fornlämningarna i reservatet t ex i form av labyrinter, tomtningar och kompassrosor skall hållas synliga och inte tillåtas växa över.

Skötselåtgärder

- En genomgång av statusen hos befintliga fornlämningar bör genomföras för att kartlägga behoven av aktiva åtgärder för att bevara dessa.
- Träd och buskar som växer på fornlämningar tas bort.

5.3 FRILUFTSLIV

Stenskär är en av de mest besökta öarna i Norrbottens skärgård. Ön är mycket naturskön och har varit skyddad som naturreservat sedan 1979. För att underlätta för det rörliga friluftslivet har en del anläggningar byggts på ön. Här finns bl a en gästbrygga, flera eldplatser, vedförråd, toaletter samt en bastu. Befintliga anläggningar framgår av Bilaga D.

I reservatet är det dock inte bara Stenskär som lockar besökare. Flera av öarna i Piteälvsåsen är omtyckta utflyktsmål för båtfolket. På dessa öar finns dock idag inga anläggningar för friluftslivet. På vissa av öarna har besöksstrycket inneburit problem med t ex många spontana eldplatser vilket ger ett skräpigt intryck. Det finns därför skäl att utreda om anläggningsgraden i reservatet bör utökas. En ö med stort besöksstryck under högsommaren är Stor-Sandskåret. Här bör man överväga att bygga åtminstone en eldplats och ett dass.

Även på Jävreholmen finns det skäl att se över behovet av eldplatser och dass vid den omtyckta badstranden Storsanden på öns västra sida.

5.3.1 INFORMATION

En stor informationstavla skall finnas på Stenskär vid bryggan. Mindre informationsskyltar bör placeras på norra udden av Stor-Sandskär samt på Jävreholmen vid Storsanden. Eventuellt kan det finnas behov av skyltning även på ytterligare någon av öarna i reservatet.

Man skulle även kunna undersöka möjligheterna att informera om reservatet vid Piteå Havsbad. Detta speciellt eftersom att reservatet nästan går ända fram till badstranden. Det kan vara intresseväckande för turister och besökare att veta att de blickar ut över ett stort naturreservat från badstranden.

I reservatet finns även flera öar med landstigningsförbud. Dessa ska vara tydligt skyltade enligt gällande standard.

Skötselmål

- En större informationstavla skall finnas och vara placerad vid bryggan på Stenskär.
- Mindre informationstavlur skall finnas på Stor-Sandskär och Jävreholmen vid Storsanden.
- Skyltar som informerar om landstigningsförbud ska finnas på de öar som är berörda av dessa föreskrifter.
- Samtliga informationstavlur och skyltar skall vara i gott skick.
- Aktuell information om reservatet skall finnas på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

- Informationstavlur enligt gällande standard skall tas fram och monteras upp inom ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Skyltar som informerar om landstigningsförbud ska tas fram och monteras upp på berörda öar inom ett år efter att beslutet vunnit laga kraft.
- Information om reservatet skall läggas ut på länsstyrelsens hemsida inom två veckor från det att beslutet vunnit laga kraft.

5.3.2 LEDER

Stora delar av **Stenskär** utgörs av öppen hedmark med ingen eller mycket gles trädvegetation. Markskiktet är mycket trampkänsligt och de många besökarna har inneburit omfattande trampsador på vegetationen. För att undvika att skadorna förvärras och ge möjlighet till vegetationstäcket att återhämta sig, är det nödvändigt att snarast spånga delar av stigsystemet på ön. Det fortsatta behovet av spångning på Stenskär bör sedan följas upp kontinuerligt av länsstyrelsen tillsammans med skötselansvarig.

En vandringsstig med vägvisare som leder till labyrinter, gistgårdar och kompassros skulle kunna anläggas på Stenskär. På Jävreholmen kunde en stig anläggas från Storsanden till toppen av de hållmarkerna varifrån man har en vacker utsikt över skärgården.

Leder och stigar skall så långt som möjligt anpassas till naturliga förutsättningar för att minimera behovet av röjning och påverkan på naturmiljön.

Skötselmål

- Markslitaget från besökare får inte bli så stort att det påverkar öns natur- eller upplevelsevärden negativt.
- Uppmärkta stigar skall hållas framkomliga och markeringarna skall vara tydliga.
- Vägvisare utefter stigarna skall vara tydliga och enhetliga.

Skötselåtgärder

- Stigarna på Stenskär spångas där markslitaget blivit för stort.
- Sträckningen av uppmärkta leder och stigar skall kvalitetssäkras med hjälp av GPS.
- Stigarna på ön ska kompletteras med vägvisare där så behövs.

5.3.4 ANLÄGGNINGAR

På Stenskär finns idag anläggningar i form av gästbrygga, två dass, fyra eldplatser, två vedförråd samt en bastu. Det finns skäl att överväga en avveckling av ett par av eldplatserna, som genom landhöjningen nu ligger långt uppe på land och är omgivna av skog. Om det finns behov kan det istället vara lämpligt att bygga någon ny eldplats närmare vattnet.

Även om anläggningar i reservatet främst ska koncentreras till Stenskär bör man med tanke på besöksstrycket överväga att komplettera med dass och eldplatser även på Stor-Sandskär och Jävreholmen (Storsanden).

Skötselmål

- På Stenskär skall det finnas en gästbrygga med plats för minst 4-5 båtar.
- Det skall även finnas dass, eldplats och vedförråd på Stenskär.
- Alla anläggningar skall vara anpassade till naturmiljön och hållas i gott skick.

Skötselåtgärder

- Detaljer för anläggningsskötsel och prioriterade skötselåtgärder framgår av gällande skötselavtal.

5.4 GRÄNSER

Reservatets gränser går helt i vattenområdet vilket innebär att det inte finns några landgränser i reservatet som kräver underhåll.

6. RIKTLINJER FÖR SPONTANA BRÄNDER I RESERVATET

Med undantag från Jävreholmen ska spontan brand i reservatet släckas omedelbart. Släckning skall då ske med så skonsamma metoder som möjligt och länsstyrelsen informeras.

Skogarna på Jävreholmen är uppkomna genom brand, vilket innebär att det ur naturvårdssynpunkt kan vara positivt om det brinner i skogarna på ön. Om spontan brand uppstår på Jävreholmen skall denna därför få löpa fritt om så är möjligt, och länsstyrelsen skall informeras.

7. LITTERATUR

Jonsson 1997. Naturvärden i Piteå skärgård. Piteå kommun, Miljö- och Bygghuset

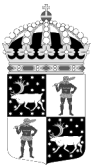
Jonsson 1998. Naturvärden på Piteå kommuns marker. Piteå Kommun, Miljö- och Bygghuset.

8. SAMMANFATTNING AV LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

Avsnitt	Vad	Ansvarig	När
5.1	Natur		
	Behov av aktiva skötselåtgärder i zon B på Jävreholmen ses över.	Skötselansvarig och länsstyrelsen	Vart 5:e år
5.2	Kultur		
	Träd och buskar som växer i eller på en fornlämning skall tas bort.	Skötselansvarig	Vart 10:e år
5.3.1	Information		
	Kontrollera att skyltar innehåller aktuell information och är läsbara. Rapportera till länsstyrelsen om nya skyltar behövs.	Skötselansvarig	Årligen
	Kontroll av skyltning på öar med landstigningsförbud.	Skötselansvarig	Årligen
	Röjning av sly runt informationstavlor .	Skötselansvarig	Vid behov.
	Aktuell information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.	Länsstyrelsen	Vid behov
5.2.3	Leder		
	Uppmärkta stigar röjs från sly och fallna träd.	Skötselansvarig	Vid behov
	Stigarnas vägvisare, markeringar och spänger ses över.	Skötselansvarig	Årligen
	Kontrollera att markslitage från besökare inte blir för stort. Rapportera till länsstyrelsen om åtgärder behövs.	Skötselansvarig	Årligen
5.2.4	Anläggningar		
	Anläggningarna och området närmast omkring städas från skräp.	Skötselansvarig	Fortlöpande vid varje besök om så är nödvändigt.
	Kontroll av anläggningarnas skick och vid behov underhåll.	Skötselansvarig	Årligen

9. SAMMANFATTNING AV PRIORITERADE ENGÅNGSINSATSER

Avsnitt	Vad	Ansvarig	När
5.1	Natur		
	Utreda behov av aktiva skötselinsatser i zon B på Jävreholmen.	Länsstyrelsen	2008
5.2	Kultur		
	Genomgång av statusen hos fornlämningarna i reservatet för att kartlägga behov av åtgärder.	Länsstyrelsen	2010
5.3.1	Information		
	Nya informationsskyltar tas fram.	Länsstyrelsen	2007/2008
	Skyltar med landstigningsförbud tas fram.	Länsstyrelsen	2007/2008
	Ovanstående skyltar monteras upp.	Skötselansvarig	2008
5.3.2	Leder		
	Spångning av delar av stigsystemet på Stenskär där markslitaget är stort.	Skötselansvarig	2007
	Sträckningen av uppmärkta leder och stigar kvalitetssäkras med GPS.	Skötselansvarig	2007
	Vandringsstig anläggs till labyrinter och kompassros.	Skötselansvarig	2010
5.3.4	Anläggningar		
	Behov av anläggningar för friluftslivet på Stor-Sandskär och Jävreholmen (Storsanden) utreds.	Skötselansvarig	2007

511-15078-00

NR2010908

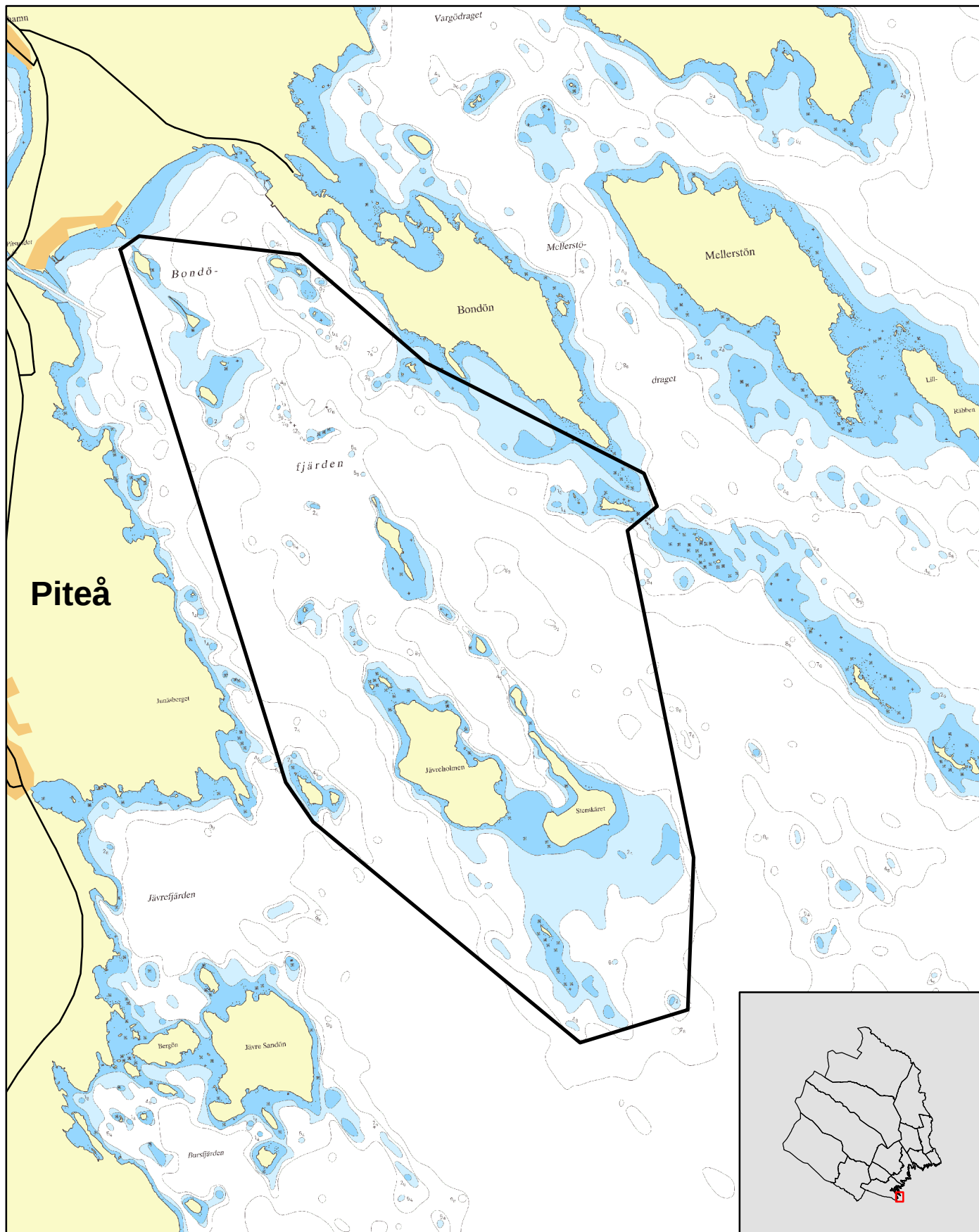
Bilaga A

Naturreseptat Bondöfjärden

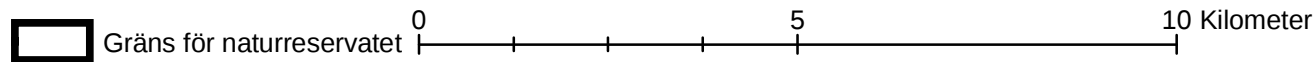
Piteå kommun

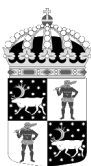
Skala 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

© Copyright Lantmäteriet 2007. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

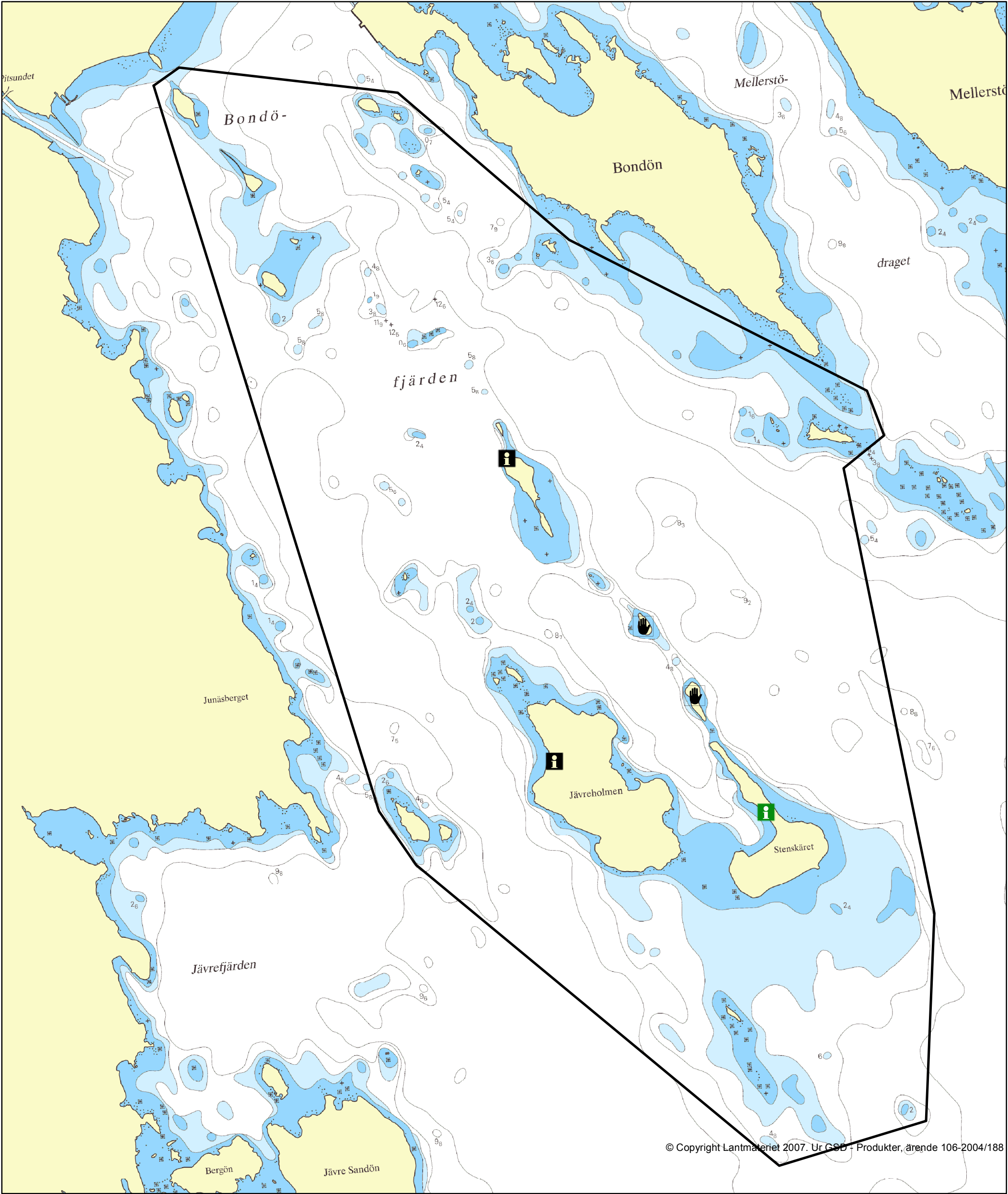

Information

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala 1:50 000

© Copyright Lantmateriet 2007. Ur GSB - Produkter, ärende 106-2004/188

Stor informationstavla

Mindre informationstavla

Landstigningsförbud

Reservatsgräns

0 2 Kilometer

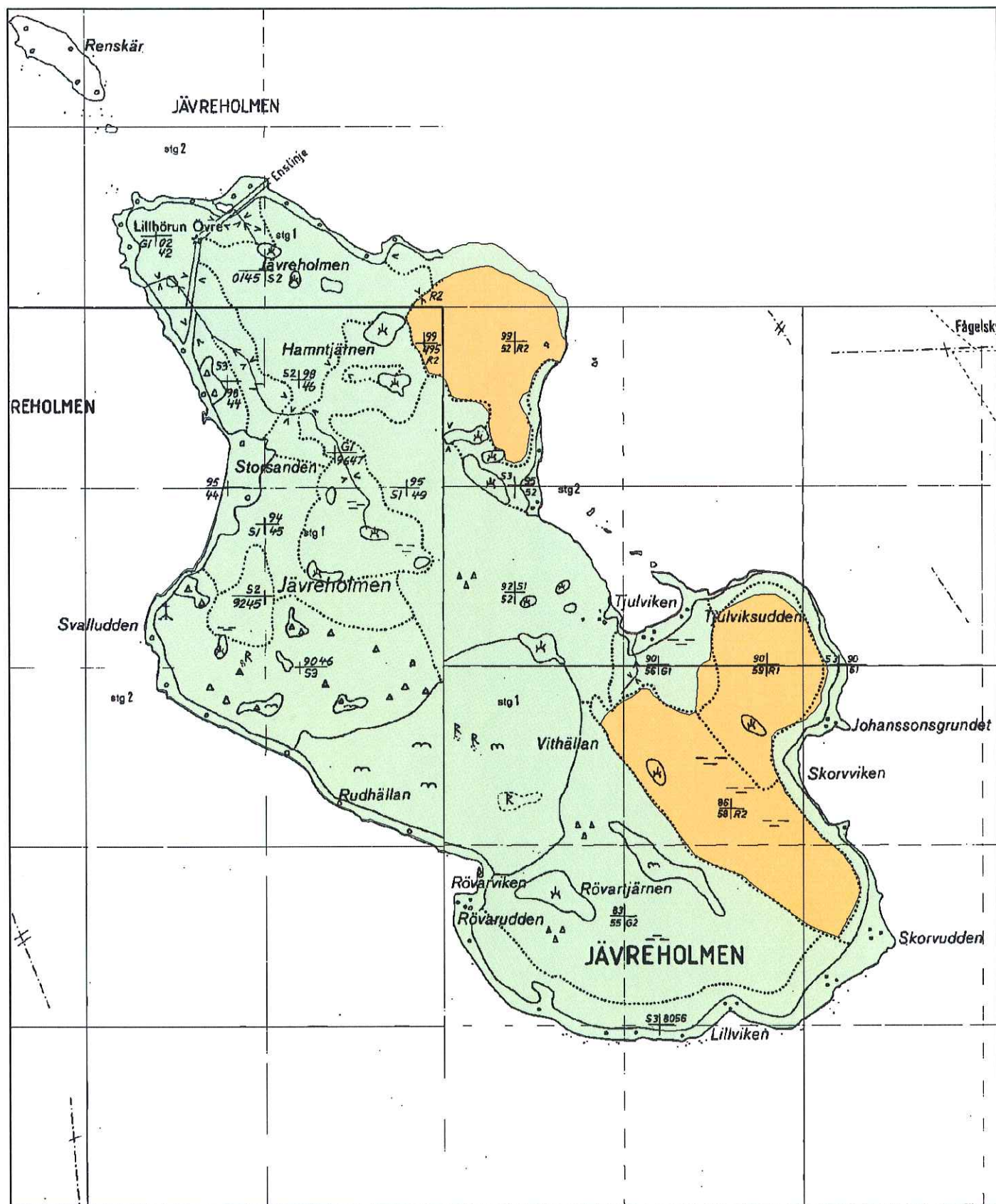

Zonering Jävreholmen

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala 1:15 000

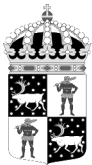

© Copyright Lantmäteriet 2007. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

- Zon A - Skogsbruk förbjudet
- Zon B - Anpassat skogsbruk

0 250 500 750 Meter

Länsstyrelsen
Norrbotten

Detalj-karta Stensjär

Skala 1:5 000

Anläggningar

- Informationsskylt
- Bastu
- Grillplats
- Hamn
- Toalett
- Vedbod

© Copyright Lantmäteriet 2007. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

0 50 100 200 Meter

